

Poppenspe(e)lmuseumdirecteur Otto van der Mieden

Otto van der Mieden: geboren te 's-Gravenhage op 29 november 1945. Sinds 1971 woonachtig te Vorchten/Gelderland. Beroep: museum-directeur-conservator-curator (1984-heden) en poppenspeler (1970-heden).

Poppenspeler en museumdirecteur-conservator

Op 24-jarige leeftijd begon Otto zijn beroep als poppenspeler/theatermaker en speelde in de zeventiger jaren voor kinderen op zondagmiddagen in Artishock te Soest, elders in Nederland en daarbuiten in theaters, scholen en poppentheaterfestivals etc. In 1974 startte hij een vast theatertje 'Poppenkast in de Papenstraat' te Zwolle, het latere 'Papenstraattheater'. Hij werkte o.a. voor de televisie en bij bewegingstheater Bewth te Amsterdam en maakte, als poppen- en beeldendtheatermaker en -speler voor volwassenen, internationale tournees.

In 1984 was Otto de initiator van de oprichting van het Poppenspe(e)lmuseum te Vorchten. De bezoekers weten zich daar omringd door een bonte en internationale collectie van wayangfiguren, hand-, stang-, stok- en trekpoppen, marionetten, schimmenspelen, papieren theatertjes, foto's, boeken, posters, prenten, parafernalia en snuisterijen op poppentheatergebied. De internationale bibliotheek omvat bijna negenduizend boektitels op het gebied van het poppentheater en aanverwante kunsten. Tevens is Otto publicist, redacteur, (mede)auteur en samensteller van de zogenoemde 'Poppenspe(e)lmuseumpamfletten' en de 'Doepak-kruimelkranten- en -krabbels': (educatieve en vaak meertalige) uitgaven over het (volks)poppenspel en hieraan gerelateerde kunsten. Sinds 2001 is het museum een 'geregistreerd museum'. Een jaar later krijgt het museum de 'Kruijswijk Jansen Prijs' voor de beste Gelderse erfgoedsite van 2002.

Het Poppenspe(e)lmuseum is het enige openbaar toegankelijke museum op het gebied van het poppentheater in Nederland. Diverse thematentoonstellingen belichten bepaalde aspecten van het poppen- en figurenspeel. Verder worden er werken geëxposeerd van hedendaagse kunstenaars die zich door het poppentheater lieten inspireren. Voor jong en oud zijn er educatieve Poppenspe(e)lspuurtochten door het museum. Het museum ontvangt geen structurele subsidie.

Speciaal voor visueel beperkten realiseerde het museum 'Een kijkje in de poppenkast. Horen, voelen, doen en ontdekken': een tastbare en meertalige (Nederlands, Fries, Engels en Duits) ontmoeting met internationale en karakteristieke poppentheaterfiguren. Extra bij deze (inter)nationaal reizende tentoonstelling voor blinden en slechtzienden zijn zogenoemde poppentheater-kijk-voel-ruik-lees-en-luisterboeken en een bijbehorend poppenspelletje. Meer informatie hierover is te vinden op <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/blinden.aspx>.

Doelstelling Poppenspe(e)lmuseum

Het Poppenspe(e)lmuseum verwerft, onderzoekt, ontsluit, beheert en presenteert materieel en immaterieel erfgoed op het gebied van het poppentheater in de ruimste zin van het woord. Er wordt gestreefd naar bundeling van informatie en archivering op het gebied van het poppen-, figuren- en objecttheater en biedt kennis van het verleden en inzicht in het heden.

Het Poppenspe(e)lmuseum – opgericht in 1984 – is een erfgoedinstelling voor en over het (volks)poppentheater, waarin de verschillende poppenspeltechnieken en -stromingen vertegenwoordigd zijn. Een plek waar een rijk en divers overzicht van de geschiedenis en de hedendaagse ontwikkelingen van het (inter)nationale poppen-, papieren-, schimmen-, figuren-, object- en beeldend theater gegeven wordt. In dit narratieve museum staat het verhaal centraal en speelt de collectie daarbij een ondersteunende rol; het museum archiveert en actualiseert het verleden, volgt het heden en heeft oog voor culturele diversiteit. Wij streven ernaar dat ons museum toegankelijk moet zijn voor iedereen, ongeacht beperkingen, leeftijd, gender of achtergrond. In het kader van de ratificatie (2016) van het VN-verdrag over gelijkwaardigheid voor mensen met een beperking voelt ook het Poppenspe(e)lmuseum – als enige openbaar toegankelijke erfgoedinstelling op poppentheatergebied in Nederland en een geregistreerd museum – zich daardoor verplicht dat ook blinden en slechtzienden kennis mogen maken met het internationale poppentheater. D.m.v. bijzondere exposities, braille- en grootletterteksten, tactiele afbeeldingen en 'aanraakbare' poppentheaterfiguren en objecten kunnen ook visueel beperkten en hun begeleiders op een positieve, recreatieve en bijzondere wijze in aanraking komen met het fenomeen poppentheater in de ruimste zin van het woord.

N.B. Het Poppenspe(e)lmuseum was mede initiatiefnemer betreffende de kandidaatsstelling van Hedi Hinzler voor de professor Teeuw Award. Zij ontving deze prijs in 2015. Zie: <https://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/cvLedjarNanangHedi.pdf>.

Commissielid en contacten

In de negentiger jaren was Otto lid van de Commissie Theater van de Raad voor de Kunst en commissielid van het Nederlands Fonds voor de Podiumkunsten. Contacten zijn er met de afdeling Bijzonder Collecties van de UvA – beheerder van o.a. de TIN-poppentheatercollectie (TIN: voorheen Theater Instituut Nederland nu Theater in Nederland). Het Poppenspe(e)lmuseum verwierf een groot gedeelte van de wayangcollectie en het gamelaninstrumentarium 'Kjai Paridjata'/'Heer levensboom' van voorheen Museum Nusantara. Tevens wayangfiguren en parafernalia van de primatoloog Walter Angst uit Überlingen (BRD), golekfiguren en archief van Peter Buurman, en een duizendtal boekwerken van de Koninklijke Bibliotheek (de collectie Van Deth) en van de theaterbibliotheek van de UvA.

Samenwerking

Betreffende de wayang wordt intensief samengewerkt met Hedi Hinzler (oud-universitair hoofddocent Zuidoost-Azië Universiteit Leiden en specialist op het gebied van de wayang) en met Ruth Barnes (Curator of Indo-Pacific Art, Yale University Art Gallery, New Haven, U.S.A.).

Opdrachten

Opdrachten gaf het museum in het verleden aan o.a. beeldende kunstenaars, fotografen, auteurs e.a.: Henri van der Beek, Marjo van den Boomen, Willem Brakman, Rico Bulthuis, Jean Dulieu, Ed van der Elsen, Pieter van Empelen, Martha en Matthias Griebler, Mitsy Groenendijk, Teun Hocks, Jan van Leeuwen, Lisette van Meeteren-de Mos, Kees Muizelaar, Hetty Paërl, Ledjar Soebroto, Henk Tas, Alain Teister, Claus Versteegen, Simon Vinkenoog, Peter Vos, Elsje Zwart e.v.a. In het kader van een project voor visueel beperkten werden opdrachten verstrekt aan o.a. Rien Bekkers, Sabine Staartjes, Birgit Tomesen, studenten van de Willem de Kooning Academy en de HKU en aan het Frysk Kamerorkest.

Internationale tentoonstellingen en bijeenkomsten

Realisatie van reizende en meertalige exposities op het gebied van het internationale poppen- en beeldend theater: div. steden in Nederland en Duitsland, in Wels/Oostenrijk en op Aruba t.b.v. het beeldend poppentheaterproject voor visueel beperkten. De directeur bezoekt regelmatig musea in Europa en daarbuiten op het gebied van de beeldende kunst en theater. Otto was artistiek leider van een internationaal poppentheaterfestival te Gent en organisator van een wayangfestival te Zwolle. Deelnemer/gast spreker op internationale poppentheaterfestivals in Europa, Rusland en Amerika en participant bijeenkomsten op poppentheatergebied in Saguenay (Canada), Washington (USA), Ljubljana (Slovenië), Dresden, Bochum, Bad-Kreuznach, München, (BRD), Charleville (Frankrijk), Teheran (Iran), Torino (Italië) en Antwerpen.

Braillepluim

Ten behoeve van de wereld brailledag op 4 januari (op deze dag is Louis Braille, de uitvinder van het brailleschrift, geboren), nomineerde de CBB in 2018 het Poppenspe(e)lmuseum voor een braillepluim: 'Het museum zet alles op alles om hun collectie toegankelijk te maken voor mensen met een visuele beperking'.

Lidmaatschappen

In het verleden was Otto bestuurslid van de NVP (Nederlandse Vereniging voor het Poppenspel) en afgevaardigde/deelnemer t.b.v. het internationale project 'Heroes of European and International Puppetry Culture', een samenwerkingsverband van internationale erfgoedinstellingen op het gebied van het poppentheater. Momenteel is hij lid van de NVP en Netwerk Theatercollecties, het Nederlands Genootschap van Bibliofielen, Gelders Erfgoed, en was hij lid van de UNIMA-heritage commission (Union Internationale de la Marionnette: wereldorganisatie op het gebied van het poppen- en beeldend theater).

Afbeelding: Poppenspe(e)lmuseumdirecteur en -conservator Otto van der Mieden. Foto: Kees Muizelaar (2021).

Afbeelding: een spekkoek etende Semar – wayang-kultifiguur – met het gezicht van museumdirecteur en conservator Otto van der Mieden. Semar draagt een gebatikte sarong (wikkelaar) met daarop een afbeelding van het familiewapen van de familie Van der Mieden. Tekening: Elsje Zwart (2015).

Stichting Het Poppenspe(e)lmuseum (ANBI)
Musée de Marionnettes et de Guignol Puppentheatermuseum Puppetry Museum
Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL
Tel./Tél.: +31(0)578 - 56 02 39 Info: +31(0)578 - 63 13 29
info@poppenspelmuseum.nl www.poppenspelmuseum.nl www.poppenspel.info
www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs www.geheugenvannederland.nl/poppenspel2
www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Blinden